

אוניברסיטת תל-אביב
בית-הספר לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל

עבודה סוציאלית בתחום נשים ומגדר

Social Work focused Women and Gender

קורס לקראת תואר שני, תוכנית ההשלמות

שנתי, תשפ"ג

מס' קורס 1110727101

מועד הקורס: יום ב' שעה 14:15 עד שעה 15.45

ד"ר נורית גלזר חודיק
עוזרת הוראה: גבי דניה קורן שמשוני

משרד: 231 דואר אלקטרוני nuritglaser@gmail.com :

שעת קבלה: יום ב' 10:00-09:00 בתיאום מראש

אופן הלימוד – סמינר תאורטי.

תוכנית הקורס:

סמסטר א':

1. מבוא לפמיניזם
2. בסיס החשיבה הטיפולית פמיניסטית
3. עבודה סוציאלית פמיניסטית
4. עבודה סוציאלית ביקורתית

סמסטר ב':

5. פסיכולוגיה של נשים ומגדר
6. מיניות ועבודה סוציאלית
7. התערבות רגישת מגדר עם גברים
8. עקרונות התערבות עם להט"ב

דרישות הקורס

נוכחות בשיעורים חובה. מותרת היעדרות של פעמיים בכל סמסטר. סטודנטית שתיעדר מעבר לפעמיים, לא תוכל לסיים את הקורס.
כל היעדרות ממושכת יותר מחייבת אישור ותיאום מראש עם ועדת תלמידים.
קריאת חומר הקריאה בהתאם לתוכנית הקורס חובה

הרכבי הציון של הקורס:

תרגיל : כתיבת מאמר דעה לעיתון – 35% מהציון השנתי
התרגיל יעשה ויוגש בזוגות לפי מקומות ההכשרה. ניתן גם להגיש את העבודה לבד.
התרגיל יוכן במהלך סמסטר א' ויוגש עד סוף סמסטר א'.
עבודה: כתיבת תיאור אישה ברוח ועל פי עקרונות פמיניסטיים-ביקורתיים- 65% מהציון השנתי.
העבודה היא אישית ותוגש במהלך סמסטר ב'.

חריגה ממועד ההגשה תיתכן רק באישור הועדה לענייני תלמידים מבעוד מועד ולא בדיעבד. הגשת עבודה באיחור וללא אישור הוועדה תגרור הורדת 5 נקודות מציון העבודה, על כל שבוע איחור נוסף יורדו 10 נקודות מציון העבודה.

רשימת קריאה סמסטר א'

מבוא לפמיניזם

שיעור ראשון-שני

דה-גוז', א. הצהרת זכויות האשה והאזרחית, 1791. (2006). בתוך: ד. באום, א. דלילה, ר. ברייר-גארב, י. ברלוביץ, ד. גריינמן, ש. הלוי, ד. חרובי, וס. פוגל-ביז'אוי (עורכות). ללמוד פמיניזם: מקראה (ע"מ 11-17). תל אביב: מגדים.

וולסטונקרפט, מ. הגנה על זכויות האשה, 1792. (2006). בתוך: ד. באום, א. דלילה, ר. ברייר-גארב, י. ברלוביץ, ד. גריינמן, ש. הלוי, ד. חרובי, וס. פוגל-ביז'אוי (עורכות). ללמוד פמיניזם: מקראה (ע"מ 11-17). תל אביב: מגדים.

רוזין, ט. (2000). מה זה בכלל פמיניזם?. ישראל: זמורה ביתן, מוצאים לאור. פרק 3-4. ע"מ 61-111.

גלזרמן, מ. (2014). הרפואה המגדרית: לקראת המובן מאליו. פרק 5, ע"מ 75-88.

שיעור שני-שלישי

קמיר, א. (2002). פמיניזם, זכויות ומשפט. ישראל: משרד הבטחון – הוצאה לאור. פרק 1. ע"מ 17-30.

Deaux, K., & Stewart, A. J. (2001). Framing gender identities. In: R. K. Unger (Ed.). *Handbook of the Psychology of Women and Gender*. (Pp. 84-97). New Jersey: John, Wiley & Sons.

שיעור רביעי

דה-בובואר, ס. (2001). *המין השני: עובדות ומיתוסים*. תל אביב: הוצאת בבל. פרק 2. ע"מ 66-80.

סברן, ב. (2001) "בחזרה ל"משמרת שנייה": אמהות נשואות ועובדות — קשיים וסיכונים" נשים במרחב הטיפולי 35, 43-44 עורכות: ג'ויס רוזמן בנר, בלה סברן ואיריס סינגר.

שיעור חמישי- שישי

מוצפי-הלר, פ. (2007). ידע זהות וכח: נשים מזרחיות בישראל. בתוך: ש. ליר (עורכת). *לאחותי: פוליטיקה פמיניסטית מזרחית*. (ע"מ 87-113). ישראל: הוצאת בבל.

מקינן, ק. (2005). *פמיניזם משפטי בתאוריה ובפרקטיקה*. ישראל: רסלינג. פרק 8. ע"מ 121-139.

קולקטיב נהר קומבהי (2006). הצהרה של פמיניזם שחור, 1977. בתוך: ד. באום, א. דלילה, ר. בריר-גארב, י. ברלוביץ, ד. גריינמן, ש. הלוי, ד. חרובי, וס. פוגל-ביז'אוי (עורכות). *ללמוד פמיניזם: מקראה* (ע"מ 154-164). תל אביב: מגדים.

אחמד, ש. (2010/2021). *פמיניסטיות משביות שמחות (וסובייקטים עקשנים אחרים)*. פרויקט תרגומים פמיניסטיים.

Collins, H. (2009). *Black Feminist Thought*. N.Y. and London: Routledge. Pp. 107-132.

בסיס החשיבה הטיפולית פמיניסטית

שיעור שביעי- תשיעי

טאבריס, ק. (1995). *אמת המידה הנשית*. תל אביב: אור עם. פרק 5, ע"מ 154-189.

צ'סלר, פ. (1987). *נשים ושגעון*. פרק 2, ע"מ 44-63.

Brown, L. A. (2010). *Feminist Therapy*. Washington: American Psychological Association. Cp. 1, Pp. 1-8.

Worell, J., & Johnson, D. (2001). Therapy with women: Feminist frameworks. In: R. K. Unger (Ed.). *Handbook of the Psychology of Women and Gender* (Pp. 317-329). New Jersey: John, Wiley & Sons.

עבודה סוציאלית פמינסטית

שיעור עשירי- אחד עשר

פלד, ע. קרומר-נבו, מ. (2007). עבודה סוציאלית פמינסטית. בתוך: מ. חובב, א. לונטל, י. קטן (עורכים). *עבודה סוציאלית בישראל*. תל אביב: הקיבוץ המאוחד.

קרומר-נבו, מ. וקומס, מ. (2012). הצטלבות מקומי שוליים. *חברה ורווחה*, לב (ג). 374-347.

קרומר-נבו, מ. ואיל-לובלינג, ר. (2017). עבודה סוציאלית פמינסטית: פרקטיקה ותיאוריה של פרקטיקה. *חברה ורווחה: רבעון לעבודה סוציאלית*, ל"ז(4), 752-725.

Gringeri, C. E., & Roche, S. (2010). Beyond the binary: Critical feminisms in social work. *Affilia*, 25 (4). 337-340.

Mehrotra, G. (2010). Toward a continuum of intersectionary theorizing for feminist social work. *Affilia*, 25(4). 417-430.

Bricker-Jenkins, M. (1991). The proposition and assumptions of feminist work practice. In: M. Bricker-Jenkins, N. R. Hooyman, & N. Gottlieb (Eds.). *Feminist Social Practice in Clinical Settings* (Pp. 271-303). Newbury Park: Sage publication. Ch. Conclusion.

תאוריות: פסיכולוגיה של נשים ומגדר

שיעור שנים עשר

Horney, K. (1932). Observations on a specific difference in the dread felt by men and by women respectively for the opposite sex. *The International Journal of Psychoanalysis*, 13, 348-360.

שיעור שלוש עשרה : מרכז סטון

Jordan, J. V. (2004). Toward competence and connection. In: J. V. Jordan, M. Walker, & L. Harting (Eds.). *The Complexity of connection* (Pp. 11-27). N.Y. and London: The Guilford Press.

Miller, J. M. (1991). The development of women`s sense of self. In: J. V. Jordan, A.G. Kaplan, J. B. Miller, I. P. Stiver, & J. L. Surrey. (Eds.). *Women`s Growth in connection: Writing from the Stone Center* (Pp. 11-26) . N. Y. London: The Guilford Press.

Surrey, J. L. (1991). The "self-in-relation": A Theory of women`s development. In: J. V. Jordan, A.G. Kaplan, J. B. Miller, I. P. Stiver, & J. L. Surrey. (Eds.). *Women`s Growth in connection: Writing from the Stone Senter* (Pp. 51-66)
. N. Y. London: The Guilford Press

סמטר ב'

שיעור ראשון שלישי: פסיכולוגיה של נשים ומגדר

גילגן, ק. (2016). *להצטרף להתנגדות*. פרק 3, ע"מ 123-94.
פרק רשות: התנגדות לאי צדק: אתיקה של אכפתיות פמיניסטית: פרק 5, ע"מ 177-184.

Chodorow, N. (1999). *The Reproduction of mothering*. Berkly, Los Angeles, London: University of California Press. Pp. 57-76.

Chodorow, N. (1999). *The Reproduction of mothering*. Berkly, Los Angeles. London: University of California Press. Pp. 173-190.

Chodorow, N. (2012). *Individualizing Gender and Sexuality: Theory and Practice*. N. Y. London: The Guilford Press. Pp. 51-61.

Heilman, E. (1998). The struggle for the self. *Youth & Society*, 30, 182-208.

Lipkin, E. (2009). *Girls` studies*. California: Seal Press. Cp. 1. Pp. 1-39.

Ward, J. V., & Benjamin, B. C. (2004). Women, girls, and the unfinished work of connection. In: A. Harris (Ed.). *All About the Girl: Culture, Power, and Identity* (Pp. 15-2) . N.Y. and London: Routledge.

שיעור רביעי

עקרונות התערבות פמיניסטית עם נשים

אבחון

Brown, L. (1994). *Subversive Dialogues*. N.Y.: BasicBooks. Cp.5, Pp. 124-152.

סוג השיח בטיפול (לראות עם החוויה של האישה את עצמה)

Brown, L. (1994). *Subversive Dialogues*. N.Y.: BasicBooks. Cp.6, Pp. 153-177.

עקרונות כלליים

American Psychological Association. (2007). Guidelines for psychological practice with girls and women. *American Psychological*, 62 (9), 949-979.

שיעור המישי-שישי: שיח על מיניות

מור סלע ת. (2017). "ערות" נשים מדברות מיניות. הוצאת ידיעות אחרונות.

Dunk, P. (2007). Everyday sexuality and social work: Locating sexuality in professional practice and education. *Social Work & Society*, 5(2), 135-142.

Lavie-Ajayi, M. (2022). Everyday sexuality in social work field placement. *International Social Work*, 65(2), 300-313.

Lavie-Ajayi, M. (2016). 'It Will Continue to Embarrass Me on Some Level, and I Think that's OK': Conceptualising Embarrassment in Discussions about Sex between Social Workers and Service Users. *The British Journal of Social Work*, bcw116.

Rubin, G. (1993). Thinking sex: Notes for a radical theory of the politics of sexuality. *Lesbian and gay studies reader* p. 143-179. Nova York: Routledge

McCave, E., Shepard, B., & Winter, V. R. (2014). Human sexuality as a critical subfield in social work. *Advances in Social Work*, 15(2), 409-427.

שיעור שביעי-תשיעי: טיפול רגיש מגדר בגברים

אפטר, י. (2014). בשביל מה לדבר על רגשות? טיפול רגיש מגדר בגברים: אוגדן מאמרים. תל אביב: בית הספר להכשרת עובדים לשירותי הרווחה. פרק 11. ע"מ 107-116.

אפטר, י. (2015) עזרת גברים: אשנב לטיפול רגיש מגדר. פסיכולוגיה עברית. אוחר מתוך <https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=3308>

אשל, א. (2014). נשים מטפלות בגברים. טיפול רגיש מגדר בגברים: אוגדן מאמרים. תל אביב: בית הספר להכשרת עובדים לשירותי הרווחה. פרק 3, ע"מ 33-49.

באום, נ. (2007). המגדר הנאלם: התייחסות העבודה הסוציאלית אל הגבר כלקוח. *חברה ורווחה, כו' (2)*, 219-236.

קונל, ר. (2005). *גבריות*. חיפה: פרדס הוצאה לאור. פרק 5. ע"מ 137-155.

ריל, ט. (1997). אני לא רוצה לדבר על זה: על המורשת הסמויה של דכאון גברי – ואיך אפשר להשתחרר ממנה. תל אביב: עם עובד. פרק 1, ע"מ 17-31.

ריל, ט. (1997). אני לא רוצה לדבר על זה: על המורשת הסמויה של דכאון גברי – ואיך אפשר להשתחרר ממנה. תל אביב: עם עובד. פרק 10, ע"מ 190-210.

***Chodorow, N. (2012). *Individualizing Gender and Sexuality: Theory and Practice*. N. Y. London: The Guilford Press. Pp. 121-136.

***Good, G. E., & Sherrod, N. B. (2001). The psychology of men and masculinity: Research status and future direction. In: R. K. Unger (Ed.). *Handbook of the Psychology of Women and Gender* (Pp. 201-214). New Jersey: John, Wiley & Sons.

שיעור 10 עד סוף הסימסטר: עבודה עם להט"ב

נטייה מינית וזהות מגדרית

עייק, א. סלייטר, א. הרץ, ש. וקצף, ע. בשיתוף עם ד"ר גיא שילה (2011). *אבני דרך בהתפתחות זהות של לסביות, הומואים וביסקסואלים בישראל*, אוניברסיטת תל אביב.

הנגשה תרבותית של שירותי בריאות הנפש לאנשים על הקשת הטרונסית. ינואר 2021. נהלי האגף לבריאות הנפש. משרד הבריאות.

רובינשטיין, ג. (2011). הומופוביה מופנמת מנקודת מבט פסיכודינמית: מקרה פרטי של הזדהות עם התוקפן? *מפגש לעבודה חינוכית-סוציאלית*, 193-209.

שילה, ג., סויה, ר. (2011). קשרים חברתיים, בריאות נפשית וגיבוש הנטייה המינית בקרב בני נוער וצעירים לסביות, הומואים וביסקסואלים. *מפגש לעבודה חינוכית-סוציאלית*, 39-60.

משרד הרווחה והביטחון החברתי (2022) *מדיניות עבודה טיפולית מיטבית עם אנשים על הקשת הטרונסית, הוראת תקנון עבודה סוציאלית – תהליכי עבודה – מדיניות*. משרד הרווחה והביטחון החברתי.

הרטל, ג., דוד, י. ופסקר, ל. (2014). מרחב בטוח. מפתח: כתב-עת לקסיקלי למחשבה פוליטית, 8, 124-97.

הוועדה לבחינת פגיעות מיניות בקהילת הלהטב"ק. (2022). דוח הוועדה לבחינת פגיעות מיניות בקהילת הלהטב"ק בדגש על ארגונים חברתיים. מכון חרוב.

Cass, V. C. (1979). Homosexuality identity formation: A theoretical model. *Journal of homosexuality*, 4(3), 219-235

Coleman, E., Bockting, W., Botzer, M., Cohen-Kettenis, P., DeCuypere, G., Feldman, J., ... & Zucker, K. (2012). Standards of care for the health of transsexual, transgender, and gender-nonconforming people, version 7. *International journal of transgenderism*, 13(4), 165-232.

Denes, A., & Afifi, T. D. (2014). Coming out again: Exploring GLBQ individuals' communication with their parents after the first coming out. *Journal of GLBT Family Studies*, 10(3), 298-325

Shipherd, J. C., Berke, D., & Livingston, N. A. (2019). Trauma recovery in the transgender and gender diverse community: extensions of the minority stress model for treatment planning. *Cognitive and Behavioral Practice*, 26(4), 629-646.

Tsfati, M., & Nadan, Y. (2022). Between vulnerability and resilience: parents of transgender young adults. *Family Process*, 61(2), 926-940.

Ecker, J., Aubry, T., & Sylvestre, J. (2019). A review of the literature on LGBTQ adults who experience homelessness. *Journal of homosexuality*, 66(3), 297-323

קריאה מומלצת:

“ללמוד פמיניזם”. ניתן למצוא את המקראה בגישה חופשית ב”כותר”.

“מעבר למיניות” יובל יונאי. (2004). מעבר למיניות: מבחר מאמרים בלימודים הומו-לסביים ותיאוריה קווירית.